

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 341.2

ЗАКОНОДАВЧА ЮРИСДИКЦІЯ ЯВИЩА СУВЕРЕНІТЕТУ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Володимир Гринчак

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79007,
e-mail volodymyr.hrynychak@gmail.com
ORCID ID: 0009-0003-6438-0778*

Присвячено аналізу законодавчої юрисдикції як явища міжнародно-правового характеру та основи правоздатності суб'єкта міжнародного права. Доведено, що з огляду на суть і зміст теорії компетенції у сучасних умовах варто переосмислити засади міжнародного миру та безпеки, зважаючи на протистояння ядерних та неядерних держав. Саме ядерний статус як складова правоздатності держав породжує і теоретичні, і практичні суперечності, пов'язані правом на самозахист та нерозповсюдженням ядерної зброї. Самоідентифікація держави як ядерної у формуванні законодавчої юрисдикції у форматі рівних можливостей у суперечностях з державами, які цей статус набули, ініціює запитання чи не створює це додаткової загрози у світі та як її уникнути загалом. Події з розміщенням ядерної зброї РФ на території Білорусі, атаки на ядерні об'єкти та ракетні програми Ірану порушують звичний режим міжнародної безпеки та міжнародних гарантій зокрема і вимагають нових підходів мирного співіснування. Опираючись на значення законодавчої юрисдикції виявлено та схарактеризовано її елементи: самоідентифікацію, самоорганізацію та самовизначення, розкрито їхню правову природу, внутрішню взаємодію та процесуальне правонаступництво.

У вітчизняній правовій літературі термін «законодавча юрисдикція» вживається вкрай рідко. З огляду на загальну теорію держави і права такий підхід створює певну прогалину в питаннях державотворення. Міжнародно-правові шаблони визнання формують специфічні вимоги участі утворення у міжнародному співробітництві, набуття відповідного статусу, а також прав на користування гарантіями, передбаченими для суверенних держав. Отже, починаючи з будь-якого формату самоорганізації, територіальне утворення проходить перевірку на допустимість правомірного існування та функціонування. Без належних теоретичних напрацювань суттєво звужується здатність держави реагувати на різні міжнародно-правові явища, події тощо. Сьогодні прагнення суверенності породжує неоднозначну практику та подвійні стандарти (Косово, Абхазія, Придністров'я тощо). Усуненню недоліків однозначно сприятиме перманентний моніторинг процесу державотворення, сталі міжнародні стандарти, вплив на процес універсальних міжнародних організацій тощо. Уперше законодавчу юрисдикцію кваліфіковано як здатність окреслювати межі правоздатності суверена, охарактеризовано її суть, зміст і функціональні властивості. Доведено, що основою законодавчої юрисдикції є самоідентифікація суспільства, яка визначає концепцію його існування та функціонування й, водночас, породжує обов'язок поважати аналогічні суверенні права та інтереси інших суб'єктів міжнародного права. Встановлено, що задля реалізації законодавчої юрисдикції формується виконавча юрисдикція завдяки самоорганізації суспільства. Остання, судова юрисдикція покликана

врегулювати суперечності двох попередніх з метою утримання стабільного й сталого внутрішнього правопорядку. Наголошено на універсальності законодавчої юрисдикції, яка має прояв і в додержавних форматах самоорганізації, і в період незалежного функціонування.

Законодавча юрисдикція започатковує процес переосмислення концепції теорії держави і права, створює сприятливий ґрунт для новітніх теоретичних напрацювань для потреб і міжнародного, і внутрідержавного права.

Ключові слова: державний суверенітет, національний суверенітет, міжнародна правоздатність, законодавча юрисдикція.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2026.82.150>

Постановка проблеми. Теоретичні питання явища державного суверенітету в міжнародному праві періодично привертають увагу наукової спільноти, вимагаючи нових напрацювань у відповідь на вимоги часу. Не зважаючи на загалом об'ємний і змістовний спектр досліджень у цій галузі, більшість науковців зазвичай уникає аналізу змісту державного суверенітету або його смислового наповнення. Наміри та можливості держав, місце в середовищі рівноправних, суверенні права й інтереси постійно розширюють звичні межі явища суверенітету, вдосконалюють механізми та засоби його забезпечення, змінюють формати і види міжнародного співробітництва та незалежного співіснування.

Актуальність теми. Мирна реалізація державницьким утворенням суверенних прав упродовж тривалого часу безперечно підпорядковується загальним правовим критеріям право- і дієздатності, витокі яких зосереджуються у філософсько-правовій теорії компетенції. Правова модель компетенції включає чотири елементи, зокрема: явище, права та обов'язки, які характеризують його режим, уповноважений орган (або інституція), покликаний забезпечити функціонування явища, а також діяльність уповноваженого органу щодо впливу на явище чи його використання задля досягнення певної цілі чи мети. Міжнародне право доволі широко використовує теорію компетенції і за її допомогою пояснює низку притаманних суверенітету явищ.

Законодавча юрисдикція є наслідком самоідентифікації та декларує засади формування територіально узгодженого суспільства, його організацію, місце та роль у середовищі аналогічних. Вона є універсальною, оскільки має прояв навіть у додержавних форматах існування суспільства. Зважаючи на те, що дві складові суверенітету: населення і територія, притаманні об'єктивно, особливу увагу привертає аспект влади, який є наслідком домовленостей всередині суспільства. Саме з ним варто асоціювати законодавчу юрисдикцію, оскільки вона є продуктом самообмеження («суспільний договір» Ж.-Ж. Руссо та ін.) або насильства. Зазвичай, законодавча юрисдикція визначає форму правління, територіальний устрій, засади зовнішньої та внутрішньої політики тощо. Отже, з огляду на суверенітет як підставу міжнародної правосуб'єктності, законодавча юрисдикція загалом визначає межі правоздатності суверена. Її правова модель поєднує непорушність суверенних прав із міжнародними стандартами мирного співіснування.

Стан опрацювання проблематики. Дослідник В. Радницький розглядає територію як підставу компетенції держави [1, с. 252]. Тобто наявність території дає змогу програмувати та реалізовувати владу в чітко визначених межах. Нгуен Куок Динь, Патрік Дайе та Ален Пелла розвивають цю концепцію, долучаючи теорію території-кордону, тобто узгоджують межі компетенції з межами юрис-

дикції та розмежують юрисдикцію різних держав загалом. Такий підхід також схвалює судова практика, зокрема, у справі про статус Східної Гренландії (1933) Постійна палата міжнародного правосуддя висунула вимогу для підтвердження наявності суверенітету: фактичне здійснення влади чи будь-яких її проявів [2, р. 45–46]. Вочевидь висувається потреба підтвердження здійснення державою поведінки, відомими та визнаними міжнародним правом способами та засобами. Зазвичай це здійснюється внаслідок розповсюдження юрисдикції держави через територіальне верховенство. Низка дослідників аналізувала окремі питання законодавчої юрисдикції, а також пов'язані та похідні від неї явища. Зокрема, Крістоф Меллерс досліджував особливості поділу владних повноважень та розмежування юрисдикцій [3]. Аарон Барак вивчав межі судової юрисдикції та її співвідношення з повноваженнями парламенту й уряду [4]. Пітер Кейн аналізував взаємодію виконавчої та судової влади [5]. Саманта Бессон досліджувала природу суверенітету на сучасному етапі розвитку права [6, р. 815–833], а Дженс Бартельсон вивчав еволюцію суверенітету як концепцію [7].

Метою цієї статті є аналіз законодавчої юрисдикції як властивості територіального утворення визначати межі правоздатності в міжнародному праві.

Виклад основного матеріалу. Юрисдикцію загалом можна визначити як можливість та компетенцію уповноважених органів формувати правові наслідки щодо будь-якої дії, події (факту) тощо. Її зазвичай використовують для кваліфікації правомірності чи протиправності різних явищ, пов'язаних із територією, громадянами, майном тощо. Саме застосуванням юрисдикції підтверджується наявність суверенітету через реалізацію державної влади, оскільки такими діями унеможливується аналогічна діяльність будь-якої іншої держави в межах визначеної території.

Для розуміння змісту юрисдикції потрібно використати розподіл влади на законодавчу, виконавчу та судову, задля того щоб з'ясувати, яка саме поведінка органів, що представляють конкретну гілку влади, формує відповідні наслідки, передусім – міжнародно-правові, та зумовлює взаємодію чи співробітництво держав. Під взаємодією, зазвичай, розуміють контакт між державами, які діють як суб'єкти міжнародного права, забезпечуючи власні інтереси. Натомість міжнародне співробітництво – це регламентований нормами міжнародного права процес реалізації домовленостей між сторонами на основі їх узгодженої волі. Безперечно, законодавча гілка влади займає панівне становище, а законодавча юрисдикція – вимагає додаткового аналізу.

Зміст законодавчої юрисдикції полягає у формуванні відповідних національних режимів території, статусу населення, порядку його перебування та переміщення, правовий режим майна тощо. Законодавча юрисдикція забезпечує розповсюдження національного законодавства передусім на підконтрольній території. Водночас вона гармонізує зміст національних режимів із міжнародними зобов'язаннями та позиціонує суб'єкта міжнародного права на міжнародній арені.

Формування національних режимів є поведінкою, яка, безумовно, створює міжнародно-правові наслідки. Значущими для міжнародного права передусім є питання щодо державних кордонів. Саме лінія проходження державного кордону встановлює погоджені межі юрисдикції держав, оскільки, якщо сусідня держава з цим не погоджується, вона зобов'язана заявити протест й обґрунтувати зміст претензій. Постійна палата міжнародного правосуддя винесла рішення у справі про статус Східної Гренландії (1933) на користь Данії, застерігаючи, що «законодавча діяльність є одним з найпереконливіших підтверджень здійснення державної

влади» [2, р. 45–46]. Аргументами, які були взяті до уваги, стали міжнародні договори Данії щодо Гренландії загалом та концесії на колонізацію спірної території.

Задля підтвердження особливого статусу прикордонних територій встановлюються навіть додаткові адміністративні режими, контроль за перебуванням, переміщенням, в'їзду, звітності, господарської діяльності тощо. З метою організації порядку та контролю за переміщеннями фізичних осіб, майна та іншого запроваджуються пункти пропуску через державний кордон за взаємною згодою із сусідньою державою.

Законодавча юрисдикція щодо населення має розмежувати режими різних категорій осіб, які перебувають у межах державної території, залежно від їх статусу. Найважливішим із них, зазвичай, є режим громадянства. Держава на законодавчому рівні визначає порядок набуття, припинення та зміни громадянства, права та обов'язки громадян тощо. Особам, непов'язаним громадянством із державою, проживання чи перебування, визначаються режими для іноземців. За термінами перебування держава диференціює режим тимчасового та постійного перебування. Окремі закони встановлюють режим біженців та осіб, які шукають притулку. Отже, законодавча юрисдикція повинна сформулювати та задекларувати відповідні режими території, населення, майна, прав іноземців тощо.

Допустимо стверджувати, що здатність правомірно користуватися правами, притаманними повному суверенітету, зумовлює обов'язок поважати це право з боку інших держав. З огляду на концепцію територіального верховенства як наслідку, що випливає з державного суверенітету, сказане стосується визнаних, окрім держав, народів і націй, що борються за самовизначення, тобто додержавних утворень. Отже, часові межі існування законодавчої юрисдикції охоплюють весь період становлення суб'єкта міжнародного права, забезпечуючи нерозривний ланцюжок самоідентифікації, самоорганізації та самовизначення територіального утворення.

Дотримання єдиних стандартів у процесі виокремлення територіально узгодженого суспільства має важливе значення у міжнародному праві. Передусім це стосується явища визнання. У доктрині міжнародного права під визнанням розуміють «односторонній правочин, яким держава оголошує, що в неї є певний правовий стан. Визнання сформованого міжнародно-правовим чином стану охоплює готовність прийняти посталі разом з цим наслідки» [8, с. 102]. П. Маланчук наголошує, що «визнання означає бажання мати справи з новою державою як членом міжнародного співтовариства» [9, с. 130]. Тому, якщо держава переконана в суверенності певного територіального утворення, вона здійснює повне визнання. Його називають юридичним або де-юре. За конститутивною теорією визнання, яка домінує сьогодні в питаннях міжнародної правосуб'єктності, відсутність визнання з боку інших держав перешкоджає отримати статус суб'єкта міжнародного права. Отже, волевиявлення учасників міжнародної спільноти, зазвичай, корегує випадки незаконного отримання державної влади, порушення норм міжнародного права, зловживання правом тощо.

Варто зазначити, що визнання є універсальним та вичерпним міжнародно-правовим механізмом, застосування якого породжує однозначні та зрозумілі наслідки. Суверенітет як право на управління населенням та підконтрольною територією зберігається у різноманітних форматах, а саме: визнання держави загалом, визнання уряду чи повсталієї сторони. Перелічені об'єкти визнання загалом вичерпують усі можливі варіанти законодавчої юрисдикції у міжнародному праві.

За своєю правовою природою визнання, зазвичай, є згодою на наявний стан речей, який держава приймає, схвалює та готова забезпечити наслідки, які він

зумовлює. Елементи, стан яких підтверджується визнанням, стосуються території та її кордонів, населення, влади, її незалежності та самостійності, ресурсів, активів тощо. Щодо них держава, яка здійснила визнання, допускає міжнародно-правове регулювання та оформлення.

Міжнародне право не висуває єдиних і чітких критеріїв щодо визнання з боку інших держав. Воно є суверенним правом кожної держави і не може залежати від позиції інших держав. Підтвердженням цього є поведінка Індії у процесі визнання Народної Республіки Бангладеш.

У різні історичні періоди ситуація з визнанням виглядала набагато складнішою з огляду на розмитість та нестабільність чинників ідентифікації. Тому суттєвими умовами існування державного суверенітету потрібно вважати такі:

- прагнення народу чи нації утворити власну, відокремлену та автентичну державу за етнічними чи іншими спорідненими або узгодженими ознаками;
- прояв територіального верховенства через законодавчу, виконавчу (адміністративну) та судову юрисдикцію;
- наявність мережі органів та інституцій, які репрезентують владу, визнані та підтримувані і підконтрольним населенням, і міжнародною спільнотою або зацікавленими державами.

Поєднання перелічених суттєвих умов дає можливість сформуванню певний шаблон, використання якого забезпечить якісніше виокремлення фактів зародження нових державних утворень, утвердження існування тих чи інших державницьких форматів окремих народів і націй, а також передбачить застосування прогресивніших підходів до констатації історичних прав на державність.

Першою складовою законодавчої юрисдикції, безумовно, виступає самоідентифікація етнічного або територіального утворення, яка покликана виокремити відповідне населення з-поміж схожих, однорідних чи пов'язаних кровних або інших об'єднань. Фахівці з питань державотворення наголошують на різноманітних маркерах ідентифікації, зокрема: спільне мирне співіснування, мова, релігія, культура. Поза усяким сумнівом спільна територія проживання домінує над іншими, оскільки містить організуючі елементи, пов'язані із взаємодією в середині суспільства, розподілом ресурсів, дольовою участю у процесі життя-забезпечення та управління об'єднанням. Мова, релігія та культура виступають радше кваліфікуючими чинниками, які характеризують спільний поступ суспільства, його розвиток тощо.

Самоідентифікацію можна тлумачити доволі широко з огляду на декларування засад самоорганізації та самовизначення – складових, що слідує за нею. Для визнання у міжнародному праві вкрай важливе переконання у правильному розумінні територіальним утворенням змісту суверенних прав та обов'язків і використання для їх забезпечення на міжнародній арені допустимих засобів і способів.

За своєю правовою природою оприлюднення самоідентифікації територіального утворення є одностороннім актом у міжнародному праві. Для цього використовуються заяви, декларації, рідше – міжнародні договори. Волевиявлення або сприймається іншими суб'єктами міжнародного права повністю, або заперечується. Повне сприйняття допускає майбутнє визнання де-юре. Оприлюднення самоідентифікації залежить лише від волі територіального утворення, оскільки міжнародне право жодних вимог чи обмежень не висуває. У часі воно можливе і до, в процесі, і після завершення самоорганізації.

Самоорганізація у моделі законодавчої юрисдикції відіграє дуже важливу роль, оскільки дозволяє оцінити здатність адміністративної вертикалі не лише управляти підконтрольною територією, а й дотримуватися вимог міжнародного права водночас. Об'єктом оцінки виступає влада (адміністративна вертикаль) і, передусім, – її стабільність. Кваліфікуючими ознаками є: дієвість мережі утворюваних органів, їх ефективність, оперативність взаємодії у системі, професійність, здатність до комунікації з населенням тощо. По-друге, стан визнання цих органів з боку підконтрольного населення, підпорядкування їм, схвалення їх діяльності та участь у їх формуванні. По-третє, визнання цих органів світовою спільнотою, контакти чи взаємодія з ними.

Об'єднання індивідів, контрольоване будь-якою владою, є умовою існування передусім національного суверенітету. Він, зазвичай, процесуально передусе державному. Народом і націям, які борються за самовизначення, у сучасному міжнародному праві, притаманний один вид суверенітету – національний, натомість використовуваний конституційним правом народний суверенітет значення не має.

Міжнародне право напрацювало низку вимог для констатації національного суверенітету, які загалом зводяться до таких:

1. Народ або нація є єдиною рушійною організованою силою.
2. Народ або нація автентичні (особливі) та в них відсутня державність, тобто немає у світі утворення з аналогічними атрибутами.
3. Народ або націю очолює якась політична організація (додержавна форма правління), зокрема: політична партія, народний рух або фронт, національно-визвольна армія, тимчасовий революційний уряд).

Єдність (цілісність) нації, зазвичай, зумовлена етнічними чинниками (спільне етнічне походження), народ у більшості випадків асоціюється з територіальною єдністю і може охоплювати низку етнічних утворень. За будь-яких обставин претендувати на самовизначення може лише територіально узгоджене суспільство, відокремлене та відмінне від інших схожих чи споріднених. Перетворитися на державу таке суспільство не здатне з огляду на об'єктивні причини, оскільки не може підтвердити один із елементів державного суверенітету: наявності території. Щоправда, в них відсутня не сама територія як така, вони, безумовно, здійснюють окупацію певних земель, а її закріплення та оформлення згідно з нормами міжнародного права відсутнє. Народи і нації, які борються за самовизначення, не здатні укласти договір про лінію державного кордону, оскільки це прерогатива винятково держав. Отже, задля набуття незалежності, їм необхідно розмежувати юрисдикцію із сусідніми державами, змусити останніх це визнати та забезпечити належне міжнародно-правове оформлення.

Власна ідентичність і відсутність державності свідчить про стан самоорганізації об'єднання. Претендувати на самовизначення можна лише за умови відсутності аналогічного утворення у світі. Водночас міжнародне право вимагає доведення власної ідентичності як підстави для реалізації права на самовизначення. Самоідентичність здебільшого декларує намір територіального утворення не лише функціонувати відокремлено на власних принципах і засадах, а й проголошує форму самостійного управління ним. Тобто, зважаючи на нормативно-правовий зміст основного (загальновизнаного) принципу міжнародного права «Суверенна рівність держав», обирається форма управління суспільством, здатна забезпечити «користуватися правами, притаманними повному суверенітету» [10]. Підтвердженням цієї здатності є організаційно-правова система здійснення владних

повноважень, обрана самим утворенням, її визнання та схвалення підконтрольним населенням.

У народів і націй, які борються за самовизначення, здійснення владних повноважень, зазвичай, забезпечує додержавна форма правління, яку очолює певна політична організація. Світовій практиці відома низка політичних інституцій, які очолювали різні утворення на шляху до незалежності і в період деколонізації, і в процесі дроблення федеративних чи багатонаціональних держав. Їх види безпосередньо залежали від способу отримання незалежності: мирного чи збройного. Протидія колоніальним військам здебільшого здійснювалася силами визвольних армій (Туреччина, Алжир). Повалення окремих режимів відбувалося внаслідок революцій чи військових заколотів і відповідальність за контроль й управління територією та населенням переймали тимчасові революційні уряди. Зазвичай, вони використовували наявну владну інфраструктуру або діяли через мережу підконтрольних польових командирів чи сил місцевої самооборони, які забезпечували юрисдикцію влади на підконтрольних територіях. Натомість мирна реалізація права на самовизначення потребувала діяльності політичних партій, громадських рухів тощо (розпад СРСР, Югославії).

Індикатором самоорганізації та її зовнішнім проявом, зазвичай, виступає територіальне верховенство. Воно є одним із наслідків суверенітету, який характеризує здатність влади (сукупності інституцій та системи уповноважених органів) реалізовувати або управлінські функції щодо підконтрольного населення, або державницькі для реалізації прав, притаманних повному суверенітету, в межах певної території. Такі функції, зазвичай, здійснюються органами законодавчої, виконавчої та судової влади.

Самоорганізація забезпечує виконання важливої умови самовизначення – перетворення підконтрольного населення на цілісну рушійну силу, об'єднану єдиною політичною метою. Прагнення територіального утворення формують міжнародно-правові наслідки і викликають реакцію міжнародної спільноти.

Остання складова законодавчої юрисдикції – концепція самовизначення територіального утворення. Процес реалізації права на самовизначення, не залежно від обраного суспільством способу, задля перетворення на допустиму, правомірну та зрозумілу поведінку на міжнародній арені та формування міжнародно-правових наслідків повинен відповідати певним вимогам. Законодавча юрисдикція виступає концентрованим переліком легітимних не лише прагнень і претензій територіального утворення на статус, місце і роль у середовищі суб'єктів міжнародного права, а й способів та засобів їх досягнення. Їх оприлюднення породжує низку міжнародно-правових наслідків. Передусім, світова спільнота має переконатися у законності підстав для самовизначення. По-друге, сусідні держави погоджуються зі суверенністю (самодостатністю) нового утворення і його здатності забезпечити реалізацію функцій держави й управління підконтрольною територією та населенням з огляду на стан безпеки кордонів, терористичної діяльності, потоків біженців тощо. Тому невід'ємним атрибутом цього процесу є підтвердження територіального верховенства влади утворення, яке претендує на незалежність. Зазвичай таке верховенство забезпечується діяльністю чітко визначених уповноважених органів, здатних виконувати прерогативи держави в такий спосіб, щоб їхні дії асоціювалися чи прирівнювалися до поведінки держави загалом.

Останній аспект застосування законодавчої юрисдикції – процедура її оприлюднення. Міжнародно-правові наслідки породжує лише офіційне оприлюднення, тобто оголошення міжнародно значущої інформації загальною визнанням

способом. Зазвичай оприлюднення законодавчої юрисдикції здійснює визнаний уповноважений орган, способом зрозумілим і доступним для більшості держав світу з єдиними та однозначними наслідками. Зокрема, у практиці незалежної України використовувалися: Чигиринсько-московський договір 1654 р. про протекторат Б. Хмельницьким, Універсали Центральної Ради УНР 1917 – початку 1918 р.р. та Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р.

Висновки. Законодавча юрисдикція як явище суверенітету має теоретичне та практичне значення. Виражаючи концепцію державотворення, вона визначає межі можливостей територіального утворення (правоздатності) і, водночас, встановлює межі поведінки інших суб'єктів міжнародного права з огляду на фіксовані суверенні права й інтереси. В будь-якому випадку, законодавча юрисдикція претендує на скрупульозний аналіз у межах загальної теорії права і з позицій внутрішнього, і міжнародного права.

Список використаних джерел

- 1 Динь Н. К., Дайе П., Пелле А. Международное публичное право : в 2 т. Т.1. : кн. 2: Международное сообщество / пер. с франц. Киев : Сфера, 2000. 440 с.
- 2 Legal Status of Eastern Greenland Case (Denmark v. Norway). Court Permanent Justice International. Series A/B num. 53. URL: https://www.worldcourts.com/pcij/eng/decisions/1933.04.05_greenland.htm.
- 3 Mollers C. The Three Branches: A Comparative Model of Separation of Powers. Oxford : Oxford University Press, 2013. 272 p.
- 4 Barak A. The Judge in a Democracy. Princeton: Princeton University Press, 2006. 332 p.
- 5 Cane P. Controlling Administrative Power: An Historical Comparison. Cambridge : Cambridge University Press, 2016. 624 p.
- 6 Besson S. Sovereignty. Concepts for International Law: Contributions to Disciplinary Thought. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019.
- 7 Bartelson J. Sovereignty as Symbolic Form. London : Routledge, 2014. 162 p.
- 8 Гердеген М. Міжнародне право/ пер. з німецької. Київ : «К.І.С.», 2011. 516 с.
- 9 Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом. Харків : Консум, 2000. 592 с.
- 10 Статут ООН. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text.

References

- 1 Dyn', N. K., Daye, P., Pelle, A. (2000). Mizhnarodne publichne pravo : v 2 t. T.1. : kn. 2: *Mezhdunarodnoe soobshchestvo*. Kyev : Sfera.
- 2 Legal Status of Eastern Greenland Case (Denmark v. Norway). *Court Permanent Justice International. Series A/B num. 53*. URL: https://www.worldcourts.com/pcij/eng/decisions/1933.04.05_greenland.htm.
- 3 Mollers, C. (2013). *The Three Branches: A Comparative Model of Separation of Powers*. Oxford : Oxford University Press.
- 4 Barak, A. (2006). *The Judge in a Democracy*. Princeton : Princeton University Press.
- 5 Cane, P. (2016). *Controlling Administrative Power: An Historical Comparison*. Cambridge : Cambridge University Press.
- 6 Besson, S. (2019). *Sovereignty. Concepts for International Law: Contributions to Disciplinary Thought*. Cheltenham : Edward Elgar Publishing.
- 7 Bartelson, J. (2014). *Sovereignty as Symbolic Form*. London : Routledge.
- 8 Herdegen, M. (2011). *Mizhnarodne pravo*. Kyiv : «K.I.S.».
- 9 Malanchuk, P. (2000). *Vstup do mizhnarodnoho prava za Eykherstom*. Kharkiv : Konsum.
- 10 *Statut OON*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text.

LEGISLATIVE JURISDICTION AS AN ASPECT OF STATE SOVEREIGNTY IN INTERNATIONAL LAW

Volodymyr Hrynychak

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str. Lviv, Ukraine, 79000
e-mail: volodymyr.hrynychak@gmail.com
ORCID ID: 0009-0003-6438-0778*

The article analyzes legislative jurisdiction as a phenomenon of international law and the basis of legal capacity for subjects of international law. It is demonstrated that, given the essence and content of the theory of competence in the modern context, the foundations of international peace and security should be reexamined considering the confrontation between nuclear and non-nuclear states. It is precisely nuclear status, as a component of states' legal capacity, that gives rise to both theoretical and practical contradictions related to the right to self-defense and the non-proliferation of nuclear weapons. A state's self-identification as nuclear in establishing legislative jurisdiction on an equal footing with states that have acquired this status raises the question of whether this creates an additional threat to the world and how to avoid it altogether. Events involving the deployment of Russian nuclear weapons on Belarusian territory, attacks on nuclear facilities, and Iran's missile programs disrupt the established order of international security and international guarantees in particular, and require new approaches to peaceful coexistence. Based on the meaning of legislative jurisdiction, its elements—self-identification, self-organization, and self-determination—are identified and characterized, and their legal nature, internal interaction, and procedural succession are elucidated.

In domestic legal literature, the term “legislative jurisdiction” is used extremely rarely. Given the general theory of the state and law, this approach creates a certain gap in matters of state-building. International legal frameworks for recognition establish specific requirements for a territorial entity's participation in international cooperation, acquisition of the corresponding status, and rights to enjoy the guarantees provided for sovereign states. Thus, regardless of the format of self-organization, a territorial entity undergoes a review to determine the admissibility of its lawful existence and functioning. Without adequate theoretical foundations, a state's ability to respond to various international legal phenomena, events, and the like is significantly diminished. Today, the pursuit of sovereignty gives rise to ambiguous practices and dual approaches (Kosovo, Abkhazia, Transnistria, etc.). Permanent monitoring of the state-building process, established international norms, and the influence of universal international organizations on the process will undoubtedly contribute to eliminating these shortcomings. For the first time, legislative jurisdiction is defined as the ability to delineate the boundaries of a sovereign's legal capacity, and its essence, content, and functional properties are characterized. It is demonstrated that the foundation of legislative jurisdiction is the self-identification of society, which defines the concept of its existence and functioning and, at the same time, gives rise to the obligation to respect the analogous sovereign rights and interests of other subjects of international law. It is established that, for the realization of legislative jurisdiction, executive jurisdiction is formed through the self-organization of society. The latter, judicial jurisdiction, is designed to resolve the contradictions between the former two in order to maintain a stable and sustainable internal legal order. The universality of legislative jurisdiction is emphasized, which manifests itself both in pre-state forms of self-organization and during the period of independent functioning.

Legislative jurisdiction initiates a process of rethinking the concept of the theory of state and law, creating fertile ground for the latest theoretical developments to meet the needs of both international and domestic law.

Key words: state sovereignty, national sovereignty, legal capacity in international law, legislative jurisdiction.

Стаття: надійшла до редакції 02.04.2026

прийнята до друку 16.04.2026